

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1931

N:o 1—3

Innehåll: N:o 1. Ålands landstings beslut om antagande av landskapslag angående ändring av §§ 12 och 24 i landskapslagen om trafik med motorfordon, utfärdad den 30 april 1927.
N:o 2. Ålands landstings beslut om antagande av landskapslag angående understöd åt folkhögskola i landskapet Åland
N:o 3. Ålands landstings beslut om påbjudande av sådan tilläggsskatt, som förut-sättes i § 21 av lagen om självstyrelse för Åland, given den 6 maj 1920

N:o 1.

Ålands landstings beslut

om antagande av landskapslag angående ändring av §§ 12 och 24 i landskapslagen om trafik med motorfordon, utfärdad den 30 april 1927.

Föredraget för REPUBLIKENS PRESIDENT den 23 januari 1931.

Utfärdat i Mariehamn den 10 mars 1931.

På framställning av Ålands landskapsnämnd har Ålands landsting beslutat, att § 12 och § 24 i landskapslagen om trafik med motorfordon, utfärdad den 30 april 1927, skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 12.

Den, som i syfte att få automobil inregistrerad anmäler densamma hos besiktningsmannen, skall därvid uppge den avsedda användningen av bilen (personvagn eller lastvagn), dess vikt, drivkraftens art, motorns uppgivna hästkrafttal samt hjulringarnas bredd å slitytan ävensom ifråga om personautomobil det antal passagerare, för vilket bilen är avsedd, samt för lastautomobil maximilasten.

Över vad vid besiktningen iakttages skall besiktningsmannen föra anteck-

ningar enligt av landskapsnämnden fastställt formulär samt, där automobil för trafik godkänts, till automobilägaren utfärda besiktningsmärke, som på synlig plats skall fastsättas å bilen. Vid sådan besiktning tillkommet instrument skall av besiktningsmannen inom två dagar till landskapsnämnden insändas.

Vare sig automobil användes i yrkesmässig eller privat trafik, skall densamma därutöver årligen å tid, som av landskapsnämnden bestämes, underkastas ny besiktning till utrönande av dess trafikdugliga skick.

§ 24.

Var, som önskar erhålla körkort, äger inför landskapets besiktningsman avlägga prov på sin förmåga att föra automobil. Provet avlägges för privat körning eller för yrkesmässig

körning och skall, vid prov för sistnämnda slag av trafik, föraren visa sig vara i besittning av full förtrogenhet även med automobilens allmänna konstruktion och skötsel. Varder hans skicklighet vid sådan provkörning godkänd, skall åt honom av besiktningsmannen utfärdas körkort enligt av landskapsnämnden fastställt formulär. Vid sådant körkort bör till-

lika fogas fotografi av den, för vilken körkortet utställts.

Vid körning med automobil skall körkortet städse medföras.

Körkort, som är utfärdat av behörig myndighet inom eller utom riket, medför rätt för innehavare att utan vidare anmälan inom landskapet framföra automobil eller annat motorfordon.

Mariehamn den 3 december 1930.

På landstingets vägnar:

Julius Sundblom

utman.

Johannes Eriksson

vicetalman

Hugo Hagmark

vicetalman.

N:o 2.

Ålands landstings beslut

om antagande av landskapslag angående understöd åt folkhögskola i landskapet Åland.

Föredraget för REPUBLIKENS PRESIDENT den 6 februari 1931.

Utfärdat i Mariehamn den 10 mars 1931.

På framställning av Ålands landskapsnämnd har Ålands landsting antagit nedanstående

Landskapslag

angående understöd åt folkhögskola i landskapet Åland.

I kap.

Folkhögskolas ändamål, organisation och delaktighet i landskapsunderstöd.

1 §.

Folkhögskolan, som har till ändamål att höja den vuxna ungdomens

allmänna medborgerliga bildning, skall omfatta en ettårig samskolekurs; och bör densamma i sin verksamhet lägga huvudvikten vid en väckande, till självständigt tänkande och sedlig styrka fostrande undervisning.

2 §

Folkhögskola, vars verksamhet fortgått under minst två år och vilken uppfyller i 5 § angivna villkor, tilldelas landskapsunderstöd,

1) med 65 %/o, samt, om dess verksamhetsområde utgöres av trakter

med mindre bemedlad befolkning, med högst 15 % i tilläggsunderstöd, av läroanstaltens verkliga utgifter, var till hänföres lärarnas och den för folkhögskolearbetet nödiga personalens avlöningar i penningar, hyresvärdet av egna byggnader, uppskattat enligt av landskapsnämnden fastställda grunder, hyresbeloppen för sådana förhyrda lokaler, som befinnas motsvara sitt ändamål och för vilka anstaltens ägare ej annorledes erhåller landskapsunderstöd till hyrans erläggande eller lokalernas underhåll, så ock utgifterna för uppvärmning, belysning, undervisningsmateriel, bibliotek och erforderliga inventarier samt för annonser rörande anstaltens verksamhet och andra oundgängliga tryckningskostnader.

Om folkhögskola i några till dess program hörande ämnen anordnar av landskapsnämnden godkända, minst sex veckor fortgående kurser, är densamma, därest deltagarnas antal utgör minst 25, och vid kurser, vilka anordnats av sådan läroanstalt, vars verksamhet är förlagd till trakter med mindre bemedlad befolkning minst 20, berättigad att inberäkna de av dem föranledda verkliga utgifterna i sådana utgifter, för vilka landskapsunderstöd beviljas, och att dessutom erhålla understöd för mindre bemedlade elever efter kursernas längd;

2) understöd att utbetalas åt mindre bemedlade elever med 100—400 mark för varje elev vid läroanstalten, som uppnått stadgad lägsta ålder.

3 §.

Nyinjättad folkhögskola, som uppfyller de för erhållande av landskapsunderstöd fastställda villkor, tilldelas dylikt understöd för läroanstaltens

verkliga utgifter under de två första verksamhetsåren med hälften av det belopp, som erlägges åt läroanstalt, som varit två år i verksamhet. Likväl kan åt folkhögskola, vars verksamhetsområde utgöres av trakter med mindre bemedlad befolkning, från början erläggas understöd till fullt belopp.

4 §.

Ansluter sig folkhögskola såsom delägare till sådan privat pensions- eller försäkringsanstalt, där dess ordinarie lärare kunna bli försäkrade för erhållande av pension och begravningshjälp, och deltagar anstalten i erläggandet av lärarnas årliga försäkringsavgifter, tilldelas läroanstalten för ändamålet ur landskapsmedel i årligt bidrag hälften av varje försäkringsavgifts totalbelopp, dock ej utöver 2,000 mark om året för varje försäkrad.

Å landskapsnämnden ankommer att godkänna pensions- eller försäkringsanstalt, till vilken dylik anslutning får äga rum.

5 §.

Folkhögskola blir delaktig av landskapsunderstöd på följande villkor:

1) att läroanstalten befinnes vara av det allmänna bildningsbehovet påkallad och att densamma äger godkänt arbetsprogram och reglemente;

2) att läroanstaltens lokal- samt lärarnas och elevernas bostadsförhållanden äro på ett tillfredsställande sätt ordnade samt att landskapsnämndens fastställelse av ritningar för nya byggnader och större reparationsarbeten införskaffas;

3) att läroanstalten är försedd med nödig undervisningsmateriel samt er-

forderliga arbetstillbehör och anordningar;

4) att läroanstaltens egendom behörigen och omsorgsfullt förvaltas och att dess äganderättsförhållanden äro så beskaffade, att de medföra säkerhet för att den anstalten tillhöriga egendom, vartill landskapsbidrag använts, bevaras för sitt ändamål eller att de beviljade medlen i motsatt fall till landskapet återställas;

5) att undervisning meddelas i humanistiska, socialekonomiska och naturvetenskapliga ämnen, av vilka någon ämnesgrupp bör vara förhärskande, samt övningar anordnas i färdigheter, behövlige för det medborgerliga livet; att för varje arbetsperiod undervisningsprogram godkännts för läroanstalten av landskapsnämnden, ävensom att undervisningen och den övriga pedagogiska verksamheten vid läroanstalten handhavas med skicklighet och nit samt i enlighet med grundsatser, lämpliga för ungdomens uppfostran;

6) att läroanstaltens egentliga lärokurs pågår minst 24 arbetsveckor;

7) att elevantalet vid egentlig lärokurs under två på varandra följande år utgör i medeltal minst 25;

8) att föreståndarens och lärarnas vid anstalten kompetens i allmänhet är sådan, som stadgas i 4 kap. av denna landskapslag;

9) att föreståndaren och lärarna vid anstalten åtnjuta efter tidsförhållandena skälig avlöning;

10) att läroanstalten är underkastad landskapsinspektion samt, vid behov och för kontrollen av att grunderna för undervisningsväsendet i riket behörigen iakttagas, jämväl av vederbörande statsorgan; samt

11) att läroanstalten icke upprätthålles för ekonomisk vinnings skull.

Ansökan om understöd skall inlämnas till landskapsnämnden och bifogas avskrift av det fastställda arbetsprogrammet samt utredning där-om, vilka förutsättningar skolans ägare har att uppfylla de för landskapsunderstöds beviljande stadgade villkor och de fordringar 26 § av denna landskapslag innehåller.

6 §.

Understiger folkhögskolas elevantal under två på varandra följande år det fastställda, må landskapsnämnden hos landstinget hemställa, huruvida och i vad mån läroanstalten fortfarande må tilldelas landskapsunderstöd.

7 §.

Folkhögskolas reglemente, som fastställes av landskapsnämnden, bör innehålla upplysningar och bestämmelser:

1) om skolans arbets- och undervisningsprogram;

2) om rättsförhållandet mellan skolan och den medborgarsammanslutning, stiftelse, kommun eller enskilda person, som upprätthåller densamma;

3) om sammansättning och val av skolans direktion samt om dennas åligganden;

4) om föreståndarens rättigheter och skyldigheter;

5) om lärarpersonalens sammansättning, rättigheter och skyldigheter;

6) om ordningen för föreståndares och lärares antagande i tjänst och entledigande eller uppsägning, om deras fasta anställande i befattningar, om tiden för tjänsteårets början och slut, om beviljande av tjänstledighet

åt dem samt om utfärdande av tjänsteintyg;

7) om de disciplinära påföljder, vilka kunna drabba föreståndare eller lärare, som i tjänsten gör sig skyldig till försummelse eller förseelse eller visar sig olämplig för sin befattning;

8) om skolans arbetstider och ferier;

9) om intagning av elever samt om ordningen och disciplinen i skolan;

10) om utgivande av betyg åt eleverna, förande av dagbok samt vård av arkiv och bibliotek;

11) om användning av skolans egendom och huru med den skall förfaras, därest skolans verksamhet för någon tid eller för alltid nedlägges;

12) om handhavandet av skolans ekonomi och räkenskaper; samt

13) om andra folkhögskolearbetet berörande omständigheter, angående vilka särskilda bestämmelser anses erforderliga.

Till de påföljder, vilka i 7 punkten av denna paragraf avses, höra: varning, avhållande från tjänsteutövning och förlust av lönen under samma tid samt skiljande från befattningen. Dessa påföljder ådömas föreståndare eller lärare av direktionen.

II kap.

Undervisning och uppfostran.

8 §.

Undervisningen skall meddela eleverna sådana väckelser och insikter, som främja deras personliga utveckling och äro egnade att giva dem en klar uppfattning om deras ansvar såväl i deras egenskap av människor som även såsom medlemmar av nationen och samhället.

Vid undervisnings- och uppfostringsarbetet bör i största möjliga utsträckning principen om elevernas självverksamhet och självstyrelse komma till tillämpning.

9 §.

Antalet undervisnings- och övnings-timmar bör i folkhögskola vara minst 40 i veckan.

10 §.

Skolans föreståndare uppgör i samråd med lärarpersonalen årligen i god tid före arbetsårets början en detaljerad undervisningsplan, som, godkänd av direktionen, utan dröjsmål översändes till landskapsnämnden för fastställelse.

Likaså bör undervisningsprogrammet för kortvariga kurser insändas till landskapsnämnden för fastställelse i så god tid, att dess behandling i landskapsnämnden kan ske, innan kurserna vidtaga.

III kap.

Eleverna.

11 §.

Inträdessökande till folkhögskola bör hava genomgått folkskola eller på annat sätt förvärvat motsvarande kunskapsmått samt vara välfrejdad och fri från smittosamma sjukdomar. Manlig inträdessökande bör hava fyllt 17 och kvinnlig 16 år, innan skolans arbetstermin börjar.

IV kap.

Föreståndare och lärare.

12 §.

Vid folkhögskola skall finnas en föreståndare, som leder och övervakar

anstalten och verksamt deltagar i undervisningen, samt erforderligt antal lärare.

För att bistå föreståndaren vid skolans ledning må på sätt, som i 14 § om val av lärare är stadgat, antagas någon lärarinna till biträdande föreståndarinna.

13 §.

Föreståndare utses av folkhögskolans direktion till en början på två provår, efter vilkas utgång för honom skall å befattningen utfärdas stadfästelsebrev, därest han befinner sig uppgiften vuxen och eljest lämplig att handhava befattningen.

Direktionen bör utverka landskapsnämndens godkännande av valet och stadfästelsen.

14 §.

Lärare antages av folkhögskolans direktion på framställning av föreståndaren till en början på två år, varefter för honom, därest han befinner sig uppgiften vuxen och eljest lämplig för befattningen samt hans arbetsskyldighet kan uppskattas till minst 20 veckotimmar, skall utfärdas stadfästelsebrev, å vilket bör utverkas landskapsnämndens godkännande.

15 §.

Övergår föreståndare eller lärare, som innehar stadfästelsebrev och fyller de i 16 och 17 §§ fastställda kompetensfordringarna, till annan folkhögskola, kan han genast väljas till ordinarie lärare eller föreståndare och för honom utfärdas stadfästelsebrev, å vilket även i detta fall bör utverkas landskapsnämndens godkännande.

16 §.

Kompetensvillkor för föreståndarbefattningen vid folkhögskola äro:

1) att den sökande avlagt filosofiekandidatexamen eller annan motsvarande universitetsexamen;

2) att han antingen i kandidatexamen eller vid förhör i pedagogik erhållit vitsord i detta ämne eller undergått motsvarande enskilt förhör hos vederbörande universitetslärare; och

3) att han under minst en arbetsperiod med framgång praktiserat eller tjänstgjort som lärare i folkhögskola.

17 §.

För vinnande av anställning som lärare vid folkhögskola fordras, att sökanden vid universitet, fortbildningsläroverk, seminarium för lärare vid högre folkskola eller yrkesskola avlagt slutexamen samt i samband därmed eller enskilt erhållit vitsord i pedagogik ävensom att han genom praktisering vunnit färdighet i uppfostrings- och undervisningsåliggandena vid folkhögskola.

18 §.

Stadgandena i 16 och 17 §§ beröra dock ej föreståndare och lärare, vilka vid denna landskapslags trädande i kraft blivit fast anställda i sina befattningar.

I undantagsfall må landskapsnämnden såsom föreståndare för eller lärare vid folkhögskola godkänna person, som icke fyller förenämnda kompetensvillkor, men ådagalagt skicklighet och förmåga att handhava föreståndar- eller lärarbefattning.

19 §.

Medelst stadfästelsebrev i befattningen utnämnd föreståndare eller lärare kan entledigas endast i de fall och på det sätt i vederbörande reglemente är stadgat.

V kap.

Lokaler, inventarier och undervisningsmateriel.

20 §.

Folkhögskola skall hava till sitt förfogande ett tillräckligt antal för skolarbetet lämpliga undervisnings- och arbetsrum samt ändamålsenliga inventarier och erforderlig undervisningsmateriel, vartill räknas jämväl för skolans bibliotek behövliga böcker.

Vid folkhögskola böra i samband med skolan finnas lämpliga bostäder åtminstone för föreståndaren, biträdande föreståndarinnan och hushållslärarinnan.

Å ritningar till nya skolbyggnader ävensom till utvidgning och sådan reparation av gamla byggnader, som avser ändring av rummens användning, bör utverkas landskapsnämndens godkännande, innan byggnadsarbetet vidtagas.

VI kap.

Tillsyn.

21 §.

Överinseendet över folkhögskola ankommer å landskapsnämnden, som vid behov låter verkställa inspektion av densamma.

Folkhögskola är skyldig att till landskapsnämnden omedelbart efter arbetsperiodens vidtagande insända anmälan därom enligt av landskapsnämnden fastställt formulär och inom en månad efter arbetsperiodens avslutande likaså enligt fastställt formulär berättelse över verksamheten under arbetsperioden samt att vid anfordran lämna även andra uppgifter rörande skolan.

Om vid folkhögskola anordnas kortvariga kurser, bör densamma på ena-

handas sätt till landskapsnämnden insända anmälan om kursernas vidtagande samt berättelse över verksamheten vid dessa.

22 §.

Den lokala tillsynen över folkhögskola och ansvaret för dess verksamhet åligger en direktion, som består av minst tre ledamöter och två ersättare jämte skolans föreståndare. Angående direktionens sammansättning i övrigt stadgas i skolans reglemente.

VII kap.

Landskapsunderstöd.

23 §.

Landskapsunderstödet åt folkhögskola utgives av landskapsnämnden. Önskas för densamma i understöd åt medellösa elever mer än 200 mark för varje elev vid läroverket, vilken uppnått stadgad lägsta ålder, skall skild ansökan därom inlämnas till landskapsnämnden.

24 §.

Landskapsunderstöd, varom i 2 § 1 p. av denna landskapslag är stadgat, utbetalas enligt för året godkänd inkomst- och utgiftsstat på rekvisition av direktionen två gånger om året, för vårperioden tidigast i februari och för höstperioden tidigast i november. Rekvisitionen av vårunderstödet bör åtföljas av nämnda inkomst- och utgiftsstat. Höstunderstödet åter rekvisiteras efter det undervisningsprogrammet och meddelande om terminens vidtagande insänts till landskapsnämnden. För vårperioden utbetalas landskapsunderstödet, sedan nedan nämnda redovisning till landskapsnämnden inkommit, med 35 % och för höstterminen med 25 % av de

beräknade faktiska utgifterna. Det slutliga beloppet av landskapsunderstödet för året uträknas och tillställs folkhögskolan, sedan redovisningen för föregående års inkomster och utgifter samt handlingar rörande folkhögskolan tillhöriga byggnaders hyresvärde tillika med rekvisitionen inkommit till landskapsnämnden och där granskats.

25 §.

Det till understöd åt mindre be- medlade elever avsedda bidraget, vilket utgår med högst 400 mark för varje elev, utbetalas på rekvisition av direktionen under december månad.

Har folkhögskola på föreskrivet sätt försäkrat sina ordinarie lärare för erhållande av pension och begravningshjälp, tillkommer skolan årligen i landskapsunderstöd hälften av varje försäkringsavgifts årliga totalbelopp, dock ej utöver 2,000 mark om året för varje försäkrad.

26 §.

Innan landskapsunderstöd beviljas folkhögskola, äger landskapsnämnden övertyga sig därom:

att, såvida vid skolan i de egentliga skolbyggnaderna icke kan beredas bostad åt alla elever, dugliga bostäder i tillräckligt antal finnas att tillgå i skolans närhet;

att, förutom den egentliga undervisnings- och arbetsmaterielen ävensom andra tillbehör vid skolan, såvitt möjligt, finnes ett bibliotek för lärare

Mariehamn den 3 december 1930.

På landstingets vägnar:

Julius Sundblom
talman.

Johannes Eriksson
vicetalman.

Hugo Hagmark
vicetalman.

och elever jämte läsrum med handbibliotek;

att över undervisningen och annan skolans verksamhet föres dagbok;

att över all skolans egendom föres noggrann inventarieförteckning; samt

att vid skolan såväl för dess egen utveckling och handhavandet av dess angelägenheter som även för underlättande av den officiella inspektionen finnes ett arkiv.

VIII kap.

Särskilda bestämmelser.

27 §.

Sådant beslut av direktion, som angår i reglementet fastställda disciplinära påföljder, må av vederbörande föreståndare eller lärare inom trettio dagar efter delfåendet överklagas hos landskapsnämnden, som slutligt avgör saken. Till avhållande från tjänsteutövning eller till tjänstens förlust dömd föreståndare eller lärare kan likväl av direktionen utan avseende å besvär avhållas från tjänsteutövning, intill dess landskapsnämndens utslag på besvären meddelats.

28 §.

Beslut om nedläggande tillsvidare eller helt och hållet av folkhögskolas verksamhet skall ofördröjligen meddelas landskapsnämnden, vilken därvid äger vidtaga åtgärder därhän, att skolans egendom, såvitt möjligt, icke användes till för skolväsendet främmande ändamål.

N:o 3.

Ålands landstings beslut

om påbjudande av sådan tilläggsskatt, som förutsättes uti § 21 i lagen om självstyrelse för Åland, given den 6 maj 1920.

Utfärdat i Mariehamn den 10 mars 1931.

För att slutligen ordna landskapets skuld till statsverket till följd av de ekonomiska utjämningarna mellan riket och landskapet för perioderna 1923—1925 och 1926—1928 har Ålands landsting, på framställning av Ålands landskapsnämnd, beslutat

att i den ordning § 21 i självstyrelselagen föreskriver och i anslutning till statens allmänna inkomstbeskattning påbjuda en tilläggsskatt att utgå under år 1931 enligt enahanda grunder samt påföras och uppbäras i samband med den allmänna inkomstskatten till elva procent av envar skattskyldig påförd dylik skatt.

Mariehamn den 2 december 1930.

På landstingets vägnar:

Julius Sundblom
talman.

Johannes Eriksson
vicesalman.

Hugo Hagmark
vicesalman.